

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

A tárgy tanulása során a hallgatók ismerjék meg az alapvető stílus-és eszmetörténeti korszakokat, fontosabb fogalmakat, személyeket; ismerjék meg a művelődéstörténet kiemelkedő alkotásait, azok hatásait, gondolkodásformáló, stílusalakító, szerepét. Legyen rálátásuk bizonyos technika-és tudománytörténeti tényezőkre, elsősorban azokra, amelyek szervesen illeszkednek a művelődéstörténethez. Célunk, hogy a művelődéstörténet kapcsán adjunk némi történeti háttérrel, irodalomtörténeti tájékozottságot, zenekultúrában való eligazodási pontokat, úgy hogy az említettek elősegítsék egy megalapozott átfogó művelődéstörténeti tudásanyag megszerzését.

A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a kultúrtörténet legfontosabb összefüggéseivel. Lényeges kiemelnünk egy-egy személyiséget is, és megismertetni azok művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Láttatnunk kell az anyagi és szellemi kultúra összefüggéseit, a politika, gazdaság, társadalom, kultúra kölcsönhatásait, értékörző feladatait.

Tantárgy tartalma:

AZ ELŐADÁSOK TÉMÁI:

1. A magyar klasszicizmus és felvilágosodás; szellemi élet megindulásának a kezdete
2. Ipari forradalom és hatásai
3. Aromantika
4. Amagyar reformkor
5. Arealizmus – történeti, eszmetörténeti háttér - magyar és egyetemes vonatkozásokkal
6. Magyarország művelődéstörténete 1849-1867
7. AXIX. század második felének magyar művelődéstörténete /Történelmi háttér, a kiegyezés és a dualizmus korszaka/
8. Aszázadforduló / Egyetemes és magyar vonatkozásokkal/
9. Aszecesszió, az avantgard
10. Ahúszas harmincas évek művelődéstörténete / Egyetemes és magyar vonatkozásokkal/
11. AII. világháború utáni világ
12. Akulturális örökség története

Számonkérési és értékelési rendszere:

A hallgatók az előadások és a szemináriumok anyaga alapján ismerjék a történelmi összefüggéseket, el tudják helyezni

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

egy – egy korszak uralkodóit, tudják értékelni azok politikai jelentőségét. Ismerjék a korra vonatkozó legfontosabb forrásokat, topográfiát, az események gazdasági, kulturális stb. hatásait.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. / Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó! / Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket. A félév kritériuma választott témából 5-10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel, mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Minden levelező tagozatos hallgatónak kötelezően készítenie kell egy minimum 5 oldalas beadandót, rövid kivonatot a tematikában feltüntetett ajánlott irodalmi listán található egy könyvből szakszerű jegyzetapparátussal és formai követelményekkel! A leadási határidő levelező tagozaton: az utolsó konzultáció! **Plágium leadása szigorúan TILOS!**

A félév zárása : szóbeli vizsga(előadások anyaga+kötelező irodalom+az ajánlott irodalmakból egy könyv elolvasása és bemutatása röviden)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom előadásra:

Drabancz M. Róbert(szerk.): Művelődéstörténet. Nyíregyháza, Krúdy KvK, 2009.

E. J. Hobsbawm: A birodalmak kora, 1875-1914. Bp., Pannonica Kiadó, 2004. 224-266.

E. J. Hobsbawm: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914-1991. Bp., Pannonica Kiadó, 1998. 173-192., 475-527.

Kósa László(szerk.): Magyar művelődéstörténet. Bp., Osiris Kiadó, 2006. 333-378., 419-489., 531-564., 611-673.

Léderer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Bp., Aqua, 1992. 290-324.

Sonkoly Gábor: A kulturális örökség fogalmának értelmezési és alkalmazási szintjei. In: Regio, 2000. 4. szám, 45-66.

Vadász Sándor(szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789-1914. Bp., Korona Kiadó, 2005. 156-159., 164-173.

www.encyklopedia.fazekas.hu/index2.htm: klasszicizmus, romantika, realizmus, szecesszió, avantgárd.

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

1. Magyar felvilágosodás, a francia forradalom és gazdaságtörténet

Berend T. Iván: Európa gazdaság a 20. században. Bp., História, 2008.

Braudel Fernand: A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Bp., Gondolat, 1985.

Braudel Fernand: A Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. Bp., Akadémia, 1996.

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Diederiks, H., A., et alii** (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.
- Domanovszky Sándor**(szerk.): Magyar művelődéstörténet - Barokk és felvilágosodás. Szerk. Bp., é.n. (1941)
- Furet, Francois**: A francia forradalom története, 1770-1815. Bp., Osiris, 1999.
- Hahner Péter**: A nagy francia forradalom kisenciklopédiája. Bp., Minerva, 1989.
- Honvári János**(szerk.): Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Bp., Aula, 1998.
- Klement Judit**: Gőzmalmok a Duna partján. Bp., Holnap, 2010.
- Kosáry Domokos**: A felvilágosodás Európában és Magyarországon. Bp.1987.
- Mályusz Elemér**: Magyarország a felvilágosodás korában. Bp., Osiris, 2000.
- Magyarország művelődéstörténete 1526-1790. Bp., 2000.
- Price, Roger**:Franciaország története. Bp., Maecenas, 1994.
- Soubul, Albert**: A francia forradalom története. Bp., 1999.
- Tulard, Jean**: Napóleon. Bp., Osiris, 1997.
- Vadász Sándor**: Emberek és eszmék a francia forradalomban Bp., Gondolat, 1989.

2. Kulturális örökség

- Erdősi Péter – Sonkoly Gábor**(szerk.): A kulturális örökség. Bp., L'Harmattan – Atelier, 2004.
- Sonkoly Gábor**: Nemzeti örökség – világörökség. A kulturálisörökség-paradigma. In: **Czoch Gábor – Klement Judit – Sonkoly Gábor** (szerk.): Tanulmányok Granasztói György tiszteletére. Bp., Atelier, 2008. 247-255.

3. Társadalomtörténet

- Diederiks, H., A., et alii** (szerk.): Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.
- Gyáni Gábor – Kövér György**: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Budapest, Osiris, 1988.
- Gyáni Gábor – Nagy Beáta**(szerk.): Nők a modernizálódó magyar társadalomban. Debrecen, Csokonai, 2006.
- Nora, Pierre**: Emlékezet és történelem között. Bp., Napvilág, 2010.
- Tomka Béla**: Európa társadalomtörténete a XX. században. Bp., Osiris, 2009.
- Valuch Tibor**: A lódentől a miniszoknyáig. AXX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Budapest, Corvina – 1956-os Intézet, 2004.
- Valuch Tibor**: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest, Osiris, 2002.

4. Alkotó portrék(+internet)

- Bergos, Joan**: Antoni Gaudí. Bp., Mercurius, 2003.
- Gilles Néret**: Gustav Klimt, 1862-1918. Köln, Taschen, 2000.

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

Linda Whitley: Van Gogh élete és művészete. cop. 2003.

5. Politikus portrék

Ifj. Barta János: Mária Terézia. Bp., Gondolat, 1988.

Fónagy Zoltán: Széchenyi és Kossuth. Bp., Kossuth Könyvkiadó, 2003.

Gáti Vera – Balogh András: Gandhi kortársak Gandhiról. Bp., Napvilág, 2000.

Gergely András: Széchenyi István, 1791-1860. Pozsony, Kalligram, 2006.

Gergely Jenő: Gömbös Gyula. Bp., Vince, 2001.

Gerő András: Ferenc József, a magyarok királya. Bp., Novotrade, 1988.

Gosztonyi Péter: A kormányzó Horthy Miklós és az emigráció. Bp., Százszorszép, 1992.

Hermann Róbert: Kossuth Lajos élete és kora. Bp., Pannonica, 2002.

Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza (1956. november-1989. június). Bp., Szabad Tér Kiadó-Kossuth Kiadó, 2003.

Ormos Mária: Hitler. Bp., T-Twins, 1993.

Ormos Mária: Hitler, Sztálin, Bp., Pannonica, 1999.

Ormos Mária: Mussolini. Bp., PolgART, 2000.

Nagy József: IV. Károly. Bp., Göncöl Kiadó, 1995.

Pünkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948-1953. Bp., Európa Könyvkiadó, 1996.

Rainer M. János: Nagy Imre. Politikai életrajz. 1-2. köt. Bp., 1956-os Intézet, 1999.

Romsics Ignác: Bethlen István. Politikai életrajz. Bp., Osiris, 1999.

6. Technikatörténet

Adams, Simon: Titanic. Bp., Park Könyvkiadó, 2001. (Szenatanú sorozat)

Balogh Tamás – Völgyi Péterné Reich Márta: A Titanic árnyékában – Egy magyar orvos élete. Bp., Delta Vision Kft., 2012.

Bán Dávid: Utazás a pályaudvar körül. Az első indóháztól a pályaudvarokig. Bp., Matura TN – L'Harmattan, 2011.

Bennett, David: Metró. Bp., Kossuth, 2005.

Csonkaréti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia hadihajói 1867-1918. Bp., Kossuth, 2010.

Czére Béla: A vasút története. Bp., Corvina, 1989.

Frisnyák Zsuzsa(szerk.): Baross Gábor. Bp., Dinasztia K., 1997.

Jarret, Philip: A repülés története. Bp., Panemex Kft., Grafo Kft. 2002.

Kalocsai Péter: Városi tömegközlekedés a Nyugat-Dunántúlon. 1867-1914. Szombathely, Vasi Múzeumbarát Egylet, 2011.

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Legát Tibor:** Buszos könyv. Bp., Jászövegkiadó Műhely, 2009.
- Legát Tibor:** Közlekedik a főváros. Bp., Jászövegkiadó Műhely, 2008.
- Legát Tibor – Nagy Zsolt Levente – Zsigmond Gábor:** Számos villamos. Bp., Jászöveg Műhely Kiadó, 2010.
- Lovas Gyula:** Az Orient Expressz. Bp., Közdok, 1991.
- Lynch, Don – Marschall, Ken:** A mélység kísértetei. Utazás a Titanic szívébe. Bp., Egmont-Hungary, 2003.
- Majdán János:** A ...vasszekér? diadala. Bp., Kossuth, 1987.
- Majdán János:** Modernizáció – vasút – társadalom. Tanulmányok a vasútépítések hatásáról a XIX.-XX. században. Pécs, Agora, 2001.
- Marjai Imre – Pataky Dénes:** A hajó története. Bp., Corvina K., 1979.
- Mezei István**(szerk.): 150 éves magyar vasút 1846-1996. Bp., MÁV Rt., 1996.
- Palotás László** (szerk.): Hidak. Bp., Műszaki K., 1987.
- Schivelbusch, Wolfgang:** A vasúti utazás története. A tér is az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.
- Széchenyi István:** Balatoni gőzhajózás. Bp., ÁKV, 1983.
- Széchenyi István:** Javaslat a magyar közlekedési ügyről. Bp., Könyvért, 1987.
- Tóth Sándor:** Légítámadások a GYSEV ellen 1944/45-ben. In: Soproni Szemle, 1996. L. évfolyam 4. szám

7. Divattörténet a 18. századtól

- Broby-Johansen, Rudolf:** [Az öltözködés története](#). 1969.
- Domanovszky Endre:** Korok ruhái. Bp., 1979.
- F. Dózsa Katalin:** Letűnt idők, eltűnt divatok 1867-1945. Bp., 1989.
- Imreh Zoltánné:** [Korok és divatok : Az öltözködés története](#). Pécs, Comenius Bt. 1999.
- Szendrey János:** A magyar viselet történeti fejlődése. Bp., 1905.
- Valuch Tibor:** A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Bp., Corvina, 2004.

8. AKádár-rendszer és előzménye

- Gergely Jenő – Izsák Lajos:** A Mindszenty-per. Bp., Reform, 1989.
- Romsics Ignác:** Magyarország története a XX. században. Bp., Osiris Kiadó, 2005.
- Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián:** Elhallgatott múlt – a pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956-1990. Bp., Corvina, 2008.
- Tóth Eszter Zsófia:** Kádár leányai – nők a szocialista időszakban. Bp., Nyitott Könyvműhely Kiadó Kft, 2010.
- Valuch Tibor:** A hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., Corvina, 2006.

Tárgytematika

Félév:	2012/13/2
Tárgynév:	Művelődéstörténet II.
Tárgykód:	ANTKTA1012
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Szabaczký Edit
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	1/1/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

9. Egyéb

Csapó Csaba: A Magyar Királyi Csendőrség története. 1881-1914. Pécs, Pro Pannonia, 1999.

Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Bp., Osiris, 2001.

Hahner Péter: Vadnyugat – 20 hős, 20 találmány. Bp., Animus Kiadó Kft. 2012.

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés. Bp., Osiris, 2001.

Sipos András: A Magyar Királyi Csendőrség egyenruházata és felszerelése 1920-1945. Bp., HK Hermanos, 2010.

Szenes Imre: [Történelmünk humorban : Ferenc Jóskától Antall Jóskáig : politikai viccek, anekdoták, karikatúrák, 1848-1994.](#) Bp., Cascade Kiadó, cop. 1997.

Zeidler Miklós(szerk.): Trianon. Bp., Osiris, 2003.

10. Szabadon választott téma

Oktató: Horváth Csaba Sándor